

ógörög

<https://bircahang.org>

Table of Contents

[Ógörög mitológia](#)
[Ógörög művek I.](#)
[Ógörög művek II.](#)
[Ógörög művek III.](#)

Ógörög mitológia

By maxval bircaman

2020-08-08

<https://bircasang.org/ogorog-mitologia/>

Olimpiai főistenek:

- Zeusz és testvérei:
 - mindig a 12 főisten között:
 - Héra (Χερα – Ἥρα) Zeusz felesége, az istenek királynője, a menny és a csillagok, a házasság és a hűség istennője,
 - Poszeidón (Ποσειδων – Ποσειδῶν) a tengerek, folyók és források, az árvizek és földrengések istensége,
 - Zeusz (Ζεϋς – Ζεύς) a legnagyobb és leghatalmasabb isten, az olümposzi istenek karának vezetője, az időjárás, a mennydörgés és a villámok istene;
 - időnként a 12 főisten között:
 - Démétér (Δημητρα – Δημήτηρ) a föld termékenységének istennője, a mezőgazdaság védnöke, nagylelkűsége táplálja az embereket,
 - Hadész (Χαϋες – Ἅιδης) az alvilág istene, a holtak ura,
 - Hesztia (Χεστια – Ἑστία) az otthon, a család és a szív istennője, valamint az olümposzi láng őrzője;
- Zeusz gyerekei:
 - mindig a 12 főisten között:
 - Aphrodité (Αφρογυμα – Ἀφροδίτη) a szépség és a szerelem istennője,
 - Apollón (Απολον – Ἀπόλλων) a jövendölés, a fény, a zene, a gyógyítás – a betegség és az orvoslás – valamint az íjászat istene,
 - Arész (Αρες – Ἄρης) a háború és a vérontás istene,
 - Artemisz (Αρτεμυγα – Ἄρτεμις) a vadászat istennője, az állatok, a vadon és a fiatal lányok patrónája,
 - Athéné (Αμυνα – Ἀθήνη) a bölcsesség istennője, az erő, a kézművesség (különösen szövés, fazekasság és ácsmesterség), a belső szépség, műveltség és a harc megtettesítője,
 - Hermész (Χερμες – Ἑρμῆς) az útmutatás, a jóslás, a vigasz és az újjászületés, az utazás, a pásztorkodás istene, a tolvajok patrónusa és az istenek hírnöke,
 - Héphaisztosz (Χεφεστη – Ἡφαιστος) a tűz istene, a szakszerűség, a művészi kidolgozás és fegyverművesség megszemélyesítője az istenek kovácsmestere;
 - időnként a 12 főisten között:
 - Dionüszosz (Διονυς – Διόνυσος) a bor, a szőlő, a növényzet, a termékenység, a színjátszás és a mámor istene,
 - Héraklész (Χερακλ – Ἡρακλῆς) az istenek védelmezője, a hősi önfeláldozás megtettesítője,
 - Hébé (Χεβα – Ἥβη) az ifjúság és a menyegző istennője,
 - Perszephoné (Περσεφωνα – Περσεφόνη) az alvilág királynője, a halál és a tavaszi újjászületés istennője;
 - nem szerepel a 12 főisten között:
 - Eileithüia (Ιλυμυα – Εἰλειθυια) a gyerekek és a szülési fájdalom istennője ,
 - Enyo (Ενυο – Ἐννώ) a háború istennője,
 - Harmonia (Χαρμονυα – Ἀρμονια) a harmónia és az egyetértés istennője;
- egyéb:
 - időnként a 12 főisten között:
 - Héliosz (Χελυος – Ἥλιος) a Nap istene;
 - nem szerepel a 12 főisten között:
 - Aszkliériosz (Ασκληρυυ – Ἀσκληπιός) a gyógyítás istene,
 - Deimosz (Δευμος – Δείμος) a félelem istene,
 - Eris (Ερυγα – Ἐρις) a viszály és veszekedés istennője,
 - Erósz (Ερος – Ἔρως) a szerelem istene ,
 - Ganümedész (Γανυμεγ – Γανυμήδης) Zeusz pohárnoka,
 - Irisz (Ιρυγα – Ἴρις) a szivárvány istennője,
 - Phobosz (Φοβος – Φόβος) az iszonyat istene ,
 - Pán (Παν – Πάν) a pásztorok istene,
 - Paean (Πεαν – Παιάν) az istenek orvosa.

Egyéb olimpiai istenek:

- khariszok:
 - Aglaia (Αγλαΐα – Ἀγλαΐα),
 - Eurhroszüné (Εφροσύνη – Εὐφροσύνη),
 - Thaleia (Θαλία – Θάλεια);
- hórák:
 - első nemzedék:
 - Auxó (Αυξώ – Αφκσο),
 - Karó (Καρνο – Καρπώ),
 - Thalló (Ταλο – Θαλλώ);
 - második nemzedék:
 - Diké (Δίκη – Δίκη),
 - Eunomia (Ευνομία – Ευνομία),
 - Eiréné (Ιριενα – Ειρήνη);
 - harmadik nemzedék:
 - Euporia (Ευπορία – Ευπορία),
 - Orthoszia (Ορθοσια – Ορθωσια),
 - Pherusza (Φερυζα – Φέρουσα);
- moirák:
 - Atroposz (Ἄτροπος – Ἄτροπος),
 - Klóthó (Κλωτο – Κλωθώ),
 - Lakheszisz (Λαχεσις – Λάχεσις);
- sztüxidák:
 - Bié (Βία – βία) az erő, a harag, a nyers energia megszemélyesítője,
 - Zélosz (Ζελος – Ζήλος) a versengési vágy, az irigység és a buzgóság megtestesítője,
 - Kratosz (Κρατος – Κράτος) az erő megtestesítője
 - Niké (Νίκη – Νίκη) a győzelem istennője;
- múzsák:
 - Erató (Ερατο – Ερατώ) a szerelmi költészet és a dalok múzsája,
 - Euterpe (Εὐτερπη – Εὐτέρπη) a lírai verselés és a zene múzsája,
 - Kallioré (Καλλιόπη – Καλλιόπη) az epikus költészet, a filozófia és a tudományok múzsája,
 - Kleió (Κλειώ – Κλειώ) a történetírás múzsája,
 - Melpoméné (Μελπομένη – Μελπομένη) a tragédia, a dráma és a gyászének múzsája,
 - Polühümnia (Πολυχυμνια – Πολυύμνια) a himnikus költészet múzsája,
 - Terpszikhóré (Τερψιχόρη – Τερψιχόρη) a tánc múzsája,
 - Thaleia (Θαλία – Θάλεια) a komédia, a színház múzsája,
 - Uránia (Οὐρανία – Οὐρανία) a csillagászat és az asztrológia múzsája.

Tengeristenek:

- főistenek:
 - Glaukosz (Γλαῦκος – Γλαῦκος) a halászok istene,
 - Kétó (Κητώ – Κητώ) a tenger veszélyének és szörnyetegeinek megtestesítője,
 - Néreusz (Νηρέυς – Νηρέυς) a tenger örege,
 - Ókeanosz (Ὠκεανός – Ὠκεανός) világóceánt megszemélyesítője,
 - Phorküsz (Φορκυς – Φόρκυς) a tengermély megtestesítője,
 - Pontosz (Πόντος – Πόντος) a Földközi-tenger istene,
 - Poszeidón – lásd fentebb,
 - Próteusz (Πρωτεύς – Πρωτεύς) a fókák őrzője,
 - Téthüsz (Τηθύς – Τηθύς) a legnagyobb folyók istene,
 - Thalassza (Θάλασσα – Θάλασσα) a halak istene,
 - Tritón (Τριτων – Τρίτων) Poszeidón fia;
- okeanidák:
 - Dórisz (Δωρίς – Δωρίς) a tenger nyújtotta bőség,
 - Eurünomé (Εὐρυνομία – Εὐρυνομία),
 - Klümené (Κλυμένη – Κλυμένη),
 - **Métisz** (Μητις – Μητις) az értelem és a megfontoltság istennője,
 - Tükhé (Τύχη – Τύχη) a szerencse és a véletlen istennője;

- nereidák:
 - Amphitrité (Αμφιτρίτη - Αμφιτρίτη) a harmadik, aki körbeöleli a tengert,
 - Galateia (Γαλατεία - Γαλάτεια),
 - Thetisz (Θητις - Θέτις) összes nereida leghatalmasabbika;
- potamidák:
 - Akhelóosz (Αχελού - Αχελώος),
 - Aszórosz (Άζον - Άσωπός),
 - Szkamandrosz (Σκαμανθρ - Σκάμανδρος);
- naiaszok.

Alvilági istenek:

- főistenek:
 - Démétér - lásd fentebb,
 - Gaia (Γη - Γαῖα) a Föld istennője,
 - Hadész - lásd fentebb,
 - Hekaté (Χεκάμη - Ἑκάτη) a varázslás, a sötétség és az éjszaka istennője,
 - Perszephoné - lásd fentebb;
 - erinnüszök:
 - Aléktó (Άλεκτο - Αληκτώ) a szüntelen harag megszemélyesítője,
 - Megaira (Μεγαιρα - Μέγαιρα) a féltékenység megszemélyesítője,
 - Tiszíphoné (Τισιφωνα - Τεισιφώνη) a bosszúálló pusztítás megszemélyesítője;
 - földistenek:
 - hekatonkheirek:
 - Briareósz (Βριαρεῦ - Βριάρεως),
 - Gügész (Γυῦ - Γύγης),
 - Kottosz (Κομ - Κόττος);
 - küklópszok:
 - Argész (Άργες - Ἄργης),
 - Brontész (Βροντες - Βρόντης),
 - Sztetopész (Στερον - Στερόπηγης);
 - gigászok;
 - korübbantok;
 - meliák;
 - telkhinek;
 - Tüphón (Τυφον - Τυφών);
 - istenné lett halandók:
 - Aiakosz (Εακ - Διάκος) Aigina királya,
 - Iakkhosz (Ίακχος - Ἴακχος) az eleusziszi misztériumokhoz tartozó istenség,
 - Minosz (Μινος - Μίνως) Kréta királya,
 - Orpheusz (Όρφεῦ - Ὀρφεύς) a líra feltalálója,
 - Rhadamanthüsz (Ραδαμανθ - Ραδάμανθους) Parosz és Lémnosz ura
 - Trophóniosz (Τροφονιῦ - Τροφώνιος) jós,
 - Triptolemosz (Τριπτολεμ - Τριπτόλεμος) háromszoros harcos.
-

Ógörög művek I.

By maxval bircaman

2019-12-25

<https://bircahang.org/ogorog-muvek-i/>

Egy ideje tervezem, hogy leírom pár mondatban mindegyik máig hatást kiváltó **ógörög** mű történetét.

Először **1985**-ben került kezembe a 3 fő ógörög író összes műve. A mai ember, amikor ezeket először olvassa, az az érzése támad, csupa gyerekes műbotrány az egész. Aztán elmagyarázta egy tanárom, anakronizmus mai szemmel nézni, ez sokszor éppen az ellenkező értelmezést eredményezi. továbbá „akkor az emberiség fiatal volt”, az értékrend akkor más volt, ha esetleg az alapvető erkölcsi elvek **ugyanazok** is voltak..

Aiszhülosz – 7 fennmaradt mű

A perzsák

A perzsa birodalom fővárosában, Szuszában (jelenleg: Sus, kisváros Iránban, az iraki határ mellett) az anyakirálynő várja a hírnököket a görögök ellen csatába indult perzsa haderőről, s annak vezetőjéről, fiáról, Xerxész (Khsajarsa) királyról. De rossz hírek jönnek: a görögök megverték a perzsákat **Szalamisz**nál. Megérkezik maga Xerxész is, apjának, Dareiosz királynak a szelleme pedig felszólítja a perzsákat, többet ne támadjanak a görögökre.

A könyörgők

Az egyiptomi **Danaosz**, aki az argoszi lo leszármazottja, s ötven lánya menedéket kár Argoszban. Az argoszi király védelmét kéri. A város a menedék megadása mellett dönt. Közben azonban megérkeznek az egyiptomiak, akik erőszakkal akarják elvinni embereiket. A görögök ellenállnak, mire az egyiptomiak háborúval fenyegetőznek.

A leláncolt Prométheusz

Zeusz büntetésből a Kaukázus elhagyott sziklájához **láncoltatja** Prométheuszt.

Az őt vigasztoló Ókeanosznak és lányainak elmeséli boldogtalansága teljes történetét. Zeusz azért büntette meg, mert megtanította az embereket a tűzre, a csillagászatra, a számolásra, az **írásra**, a mezőgazdaságra, a gyógyászatra a jóslásram az ásványokra. Elmondja azt is, ismeri a titkot Zeusz uralmának végéről.

Ókeanosz felajánlja közbenjárását Zeusznál érdekében, de Prométheusz **visszautasítja**. Prométheusz megjósolta, hogy tizenhárom nemzedék után születik meg az, aki megszabadítja őt.

Zeusz elküldi Hermészt, szedje ki Prométheuszból a titkot, de sikertelenül. Ezért plusz büntetésként egy **keselyűt** rendel ki mellé, aki folyamatosan eszi a máját.

Heten Thébai ellen

Thébai élén **Eteoklész** királlyal várja a támadást. A támadó hét vezér egyike Eteoklész testvére Polünékész, vele szemben maga Eteoklész áll ki annak ellenére, hogy apjuk, Oidipusz megjósolta, a két testvér egymást fogja megölni.

A Thébai ellen támadók vesztenek, de **meghal** a két ellenséges testvér.

Testvéreik Antigoné és Iszméné készüléket tesznek, hogy eltemessék őket, de Thébai tanácsa úgy dönt: a **hazaáruló** Polünékész nem kaphat temetést.

Antigoné fellázad a döntés ellen.

S végül egyetlen fennmaradt **trilógiájának** a 3 része.

Agamemnón

Argosz tíz év várakozás után örömhírt kap: **elesett** Trója. Az örömet mérséklük az emlékek, többek között az, hogy a hadjárat sikerét Iphigeneia hercegnő halála alapozta meg, akit apja Agamemnón feláldozott Artemisz isten parancsára. Visszajönnek az emlékek a trójai háború okáról is, hogy Parisz trójai herceg elcsábította Menalaosz spártai király feleségét, Helenét.

Klütaimnésztra királynő örömet színlel, de közben bosszút tervez lánya halála miatt.

Megérkezik a király, vele zsákmánya, a trójai jósnő Kasszandra hercegnő is, aki megjósolja, Klütaimnésztra és titkos szeretője, Aigiszthosz hamarosan bekövetkező **bűnét**. Kasszandra megpróbálja még megmenteni Agamemnónt, de a két szerető megölik őt a királlyal együtt.

Klütaimnésztra elmondja, régóta készül megbosszulni lánya gyilkosát, szeretője Aigiszthosz pedig elmondja, szintén jogos bosszút állt, hiszen Agamemnón apja, Atreusz egykor megölte Aigiszthosz apjának, Thüesztésznek másik három fiát, majd **ételként** felszolgáltatta őket Thüesztésznek. (Ez bosszú volt Atreusz és Thüesztész korábbi konfliktusa miatt, amikor Thüesztész cselrel szerezte meg a trónt Atreusz elől: elcsábította Atreusz feleségét, s az segítette neki a trón megszerzésében.)

A mű végén a jövőbeli **bosszúállónak**, Oresztésznek neve.

Áldozatvívők

Évekkel később, Oresztész visszamegy Argoszba barátjával, Püladésszel, bosszút **esküsznek** Agamemnón sírja előtt. Gyászmenet jelenik meg a sírnál, közte Élektra, Oresztész testvére. A két testvér felismeri egymást.

Oresztész álruhában bemegy anyjához, s azt hazudja neki, Oresztész halálának hírért hozza. Klütaimnésztra hívja férjét közölni vele az örömhírt. Oresztész előbb megöli Aigiszthoszt, majd rövid **habozás** után saját anyját is.

Azonban **lelkiismeretfurdalása** támad Oresztésznek az anyagyilkosság miatt, s Apollón védelmét kéri.

Eumenidák

Apollón segít Oresztésznek Athénbe menekülni. Klütaimnésztra szelleme **fúriákat** küld utána. A fúriák panaszkodnak Apollónnak, miért védelmez egy anyagyilkost, de Apollón megvédi Oresztész tettét.

Oresztész megkapja Athéna istennő védelmét, de döntés születik: az athéni **Areiosz Pagosz** döntsön végleg a gyilkos ügyében. Apollón mint ügyvédje szerepel a tárgyaláson. Athéna a gyilkos felmentésére szavaz, így lesz egyenlő az elítélő és a felmentő szavazatok száma, azaz nem kap többséget az elmarasztaló ítélet, tehát Oresztészt felmentik.

Athéna **meggyőzi** a haragos fúriákat, fogadják el Athén város hódolatát.

Szophoklész – 7 fennmaradt mű

Aiasz

Aiasz **mérges**, hogy nem ő kapta meg az elesett Akhilleusz fegyvereit, Odüsszeusz figyelmezteti Aiasz tetteit, megjelenik neki Athéné, aki elmondja, elhitette Aiaszsal, hogy a hadsereg marhacsordája a hadvezetés, így Aiasz az állatokon élte ki bosszúvágyát.

Odüsszeusz **szánakozva** látja Aiasz őrjöngését.

Az örület elmúlásakor azonban a baj még nagyobb, Aiasz rádöbben mit művelt, **szégyenében** öngyilkosságra készül.

Aiasz kétségbeesése nem csillapodik, se barátai, se felesége vigasztalására. Aiasz végül nyugalmat **színlel**, hogy a többiek ne akdályozhassák meg szándékában.

Aiasz elmegy. Hírmondó jön Aiasz testvérének, Teukrosznak a parancsával, ne legyen magára hagyva Aiasz, met Kalkhasz jós **megjósolta**, ma lesz a halála.

Aiasz közben készül véget vetni életének. Kis habozás után **öngyilkos** is lesz.

Testvére, Teukrosz védelme alá veszi Aiasz fiát, Euruszakészt, s készül Aiasz méltó **eltemetésére**. De megjelenik Menelaosz is, aki nem engedi a temetést.

A konfliktust Odüsszeusz **közelépése** gátolja meg, aki bár Aiasz ellensége volt, tisztelte őt, így réveszi Agamemnónt, parancsolja meg a temetés végrehajtását.

Trakhiszi nők

Héraklész halálának története.

Trakhiszban él Héraklész feleségével, **Déjanerával**, Oineusz kalüdoni király lányával.

Oda felé vezető útjuk során Déjanérát **Nesszosz** kentaur segítette, aki azonban illetlenül viselkedett vele, ezért Héraklász megölte őt.

A kentaur halála előtt azt a tanácsot adja Déjanérának, hogy őrizze meg véréit, mert az szerelmi **bájitalként** használható.

Később amikor Héraklész háborúzik, foglyul ejti többek között Jolét, Eurütosz oikhiai király lányát is, akibe **szerelmes** lett Heraklész.

Déjanéra nagyon féltékeny lesz, így a kentaurvérbe márt egy köntöst, s azt elküldi férjének. Azonban hamarosan rádöbben, hogy a szer nem szerelmi varázst okoz, hanem **halálos** égési sérüléseket. A nő ezután kétségbeesésében öngyilkos lesz.

Közben a köntös már azonban eljutott Héraklészhez, akinek az halálos sérüléseket okoz. Héraklész megérti, elért élete végére, s beteljesült a jóslat, hogy nem élőlény fogja okozni halálát, hanem **halott** lény. Halála előtt még megparancsolja fiának, vigye fel őt az Oité-hegy csúcsára, s ott égesse el holttestét.

az Oité-hegy ma

Antigoné

A már említett **Heten Thébai** ellenben szereplő temetés és következményeinek részletezése.

Antigoné **fellázad** a döntés ellen, hogy testvérét. Polünékészt nem temetheti el, mivel a város tanácsa szerint őt hazaárulása miatt nem illeti meg a tisztességes temetés joga.

Az új király, Kreón kimondja, **halálos** ítélet jár a döntés megszegőjének, ennek ellenére Antigoné nem engedelmeskedik. Hívja testvérét, Iszménét, ő is segédkezzen a temetésben, megadva a végtisztességet testvérüknek. Iszméné azonban nemet mond, így Antigoné megharagszik rá, majd egyedül készül testvéri kötelességét teljesíteni.

Másnap jelentik Kreónnak, ismeretlenek **eltemették** Polünékészt a tiltás ellenére. Leleplezik Antigonét, aki azonban nem bánja meg bűnét, sőt kijelenti: az isteni törvényt nem **írhatja** felül emberi törvény.

Kreón **halálra** ítéli a leányt, kivégzésének módja: sziklabarlangba zárás étlen-szomjan. Iszméné belátja hibáját, hogy nem támogatta testvérét, saját magát szintén bűnösnek vallja Polünékész eltemetésében, de Antigoné meghazudtolja őt, így Iszménét nem ítélik el.

Kreón fia, **Haimón**, aki Antigoné vőlegénye, se képes más belátásra bírni saját apját.

Később Kreón rádöbben hibájára, de már **késő**: Antigoné már halott, mellette pedig Haimón fekszik holtan, aki öngyilkos lett menyasszonya halála miatt.

Eurüdiké királyné is öngyilkos lesz fia halála miatt.

Kreón **megérti**: az isteni törvények ellen nem szabad fellépni.

Oidipusz király

Az említett **Heten Thébai** ellenben szereplő Oidipusz király még Thébai királya.

A várost **járvány** pusztítja. A király a delphoi jós tanácsát kéri, aki elmondja: a vész oka, hogy az előző király, Laiosz gyilkosa büntetlen.

Oidipusz maga kezdi felkutatni a gyilkos kilétét. Egyedül Téresziasz jós tudja a választ, de ő fél elmondani az igazságot a királynak, aki ezt tévesen úgy értelmezi hogy Téresziasz a gyilkos. Ekkor a jós elárulja: maga a király a gyilkos. Oidipusz nem hisz neki, sőt **meggyanúsítja**: Téresziasz együtt lokaszté királynő bátyjával, Kreóonnal állnak a gyilkosság mögött.

A királynő megnyugtatja férjét: sok esetben a jósök tévednek, lám hiába jósolták meg Laiosz **meggyilkolását** fia által, ez nem következett be.

Amikor Oidipusz kérdezősködni kezd Laiosz halálának **körülményeiről**, lassan rádöbben: **ő** volt a gyilkosa.

Közben hírek jönnek Korinthoszból, hogy meghalt Polübosz király, akit Oidipusz apjának hisz. De a korinthoszi futár azzal nyugtatja meg Oidipuszt, ő csak fogadott fia volt a korinthoszi királyi családnak, annak idején ő találta meg az erdőben a **csecsemő** Oidipuszt, akit aztán örökbe fogadott a korinthoszi királyi pár.

lokaszté is megérti: a férje a fia. Annak idején ő tettette ki csecsemő fiát az erdőbe. (Így akarták elkerülni az apagyilkosság jóslat valóráváltását.) **Öngyilkos** lesz ezért.

Oidipusz is ráébred: megölte apját, s **feleségül** vette saját anyját. Kétségbeesésében megvakítja saját magát.

Átveszi a hatalmat **Kreón** mint Oidipusz és lokaszté gyermeinek gyámja.

Elektra

Aiszkhülosz Oresztész-trilógiájához kapcsolódó történet, a történet tulajdonképpen azonos az **Áldozatvivőkével**.

Oresztész megérkezik **Mükénébe** (itt Mükénébe, nem az egyébként közeli Argoszba, ahogy Aiszkhülosz művében) Püladésszel, hogy Apollón parancsa alapján bosszút álljon apja, Agamemnón meggyilkolása miatt. A terv szerint Oresztész magát idegen hírnöknek kiadva anyjának, Klütaimnésztrának és férjének, Aigiszthosznak saját halálhírét fogja közölni, majd megöli őket.

Elektra, Oresztész testvére, búslakodik, miért nincs még megbosszulva apja. Elektra panaszkodik testvére, Khrüszothemisre is, aki anyja megbízásából áldozati adományokat visz Agamemnón **sírjára**, ugyanis Klütaimnésztrának rossz álmai vannak előző férjének megölése miatt.

Klütaimnésztra megkapja Oresztész halálának **hamis** hírét, örömeiben meghívja a palotába a hírvivőt, aki az álruhás Oresztész.

Khrüszothemis elmeséli Elektrának, Oresztész hazatért, de nem hisz neki, helyett arra akarja rávenni testvérét, segítsen neki **meggyilkolni** Aigiszthoszt. de Khrüszothemis nemet mond.

Oresztész felfedi magát Elektra előtt. Majd elindul megvalósítani tervét. Elektra a palotaa előtt állva halja anyja halálát. Megjelenik Aigiszthosz is, aki rádöbben, feleségét megölték, majd felismeri Oresztészt, s felkészül saját halálára, amit **ugyanazon** a helyen hajt végre Oresztész, ahol annak idején apja lett meggyilkolva.

Philoktétesz

Philoktétesz 9 éve **Lemnoszon** van, sebesülése miatt hagyta itt őt a görög sereg.

De kiderült, a jóslat szerint Héraklész **nyila** nélkül nem lehet bevenni Tróját, az pedig Philoktétesznél van.

A görög sereg Odüsszeuzst küldi el Lemnoszra, aki Akhilles fiával, Neoptolemoszal megy el Philoktéteszhez. A terv: Neoptolemosz mondja azt, az Atreusz-család részéről igazságtalanság érte, ezzel nyerje meg Philoktéteszt, aki gyűlöli az Atreusz-családot, majd a megfelelő pillanatban vegye el az **íjat** tőle..

Philoktétesz elhisz mindent, s kéri az ifjat, vigye őt is magával haza. Még az íjat is rábízta Neoptolemoszra. Mindenképpen el akarja **kerülni** a segítségnyújtást a görögöknek, mert haragszik cserben hagyása miatt.

Neoptolemosznak azonban lelkifurdalása támad, hogy **becsapja** Philoktetészt, így elárulja neki az egész tervet. Neoptolemosz visszaadja az íjat Philoktetésznek, aki ráveszi Neoptolemoszt, vigye őt magával haza.

Végül megjelenik Heraklész, aki megparancsolja Philoktetésznek, induljon Trójába, segíteni a görög seregnek. Philoktetész szót fogad az isteni **parancsnak**.

Oidipusz Kolónoszban

Az **Oidipusz király**hoz képest évekkel később, Oidipusz Kolónoszban van, lányával Antigonével. Elűzték Thébaiból fiai, csak lányai maradtak hűek hozzá: Antigoné vele van, Iszméné pedig otthon Thébaiban.

Közben hír jön Thébaiból: a két testvér – Oidipusz fiai – **összevesztek**, Eteoklész elűzte Polünékészt, aki most fegyveres erővel készül Théba ellen.

A hírhozó elmondja azt is, hogy egy újabb jóslat szerint **legyőzhetetlen** lesz az ország, melynek földében Oidipusz el lesz temetve, ezért nemsokára meg fog érkező Kreón, hogy Oidipuszt magával vigye, haljon meg Thébaiban.

Oidipusz azonban átkot mond fiaira, nem hajlandó hazatérni. Így Thészeusz kolónoszi uralkodó **oltalmát** kéri, aki teljesíti is ezt: amikor Kreón megérkezik fegyvereseivel, nem adja át neki Oidipuszt.

Oidipusz közben mégis fogadja fia Polünékész látogatását, de amikor az apja áldását kéri testvére elleni harcára ezt megtagadja, s megismétli: a két testvér **egymást** fogja megölni.

Oidipusz érzi **halála** közeledtét. Végül az istenek elragadják, élve kerül az alvilágba.

Antigoné és Iszméné visszamennek Thébaiba, szeretnék **meggátolni** fivéreik gyilkos viadalát.

*A. = Athén, L. = Lemnosz, T. = Trója, D. = Delphoi,
Au. = Aulisz, Te. = Thesszália, Ta. = Taurisz, Th. =
Thébai, M. = Mükéné, Ar. = Argosz, S. = Spárta*

külön cikkben folytatom

Ógörög művek II.

By maxval bircaman

2019-12-27

<https://bircahang.org/ogorog-muvek-ii/>

Euridipész – 19 fennmaradt mű

Alkésztisz

Apollón, hálából segítségéért, **megígérte** Admétosz, thesszáliai királynak, hogy halála napján nem kell meghalnia, de ehhez találnia kell valakit, aki helyettesíti őt.

Amikor ez a nap eljön, apja, **Pherész** nem vállalja a helyettesítést, így felesége, Alkésztisz vállalja ezt, mert nem akarja, hogy gyerekei apa nélkül maradjon, s ő se akar férj nélkül maradni.

Apollón nem tudja meggyőzni **Thanatoszt**, a halál istenét, így a helyettesítésre továbbra is szükség van, Alkésztisz tehát elbúcsúzik az élettől, majd meghal férje karjaiban.

A város készül a temetésre, amin megjelenik Pherész is, de Admétosz nem engedi apja tisztelettevését, őt hibáztatja felesége halála miatt. **Vita** alakul ki apa és fia között.

Megjelenik **Héraklész**, aki nem tud az előbbi eseményekről, így vígan mulatozik a királyi palotában. Amikor emiatt rosszállással találkozik, rájön, mi történt. Megígéri, Alkésztiszt **visszahozza** a halottak birodalmából.

Nemsokára Héraklész megjelenik Admétosznál egy lefátyolozott nővel, akit a király új feleségeként mutat be. A király először ellenkezik, de hamarosan rájött, ez Alkésztisz. Alkésztisz három napig még néma, ennyi az idő, míg **elmúlik** rajta a halál hatalma.

Médéa

Tíz év házasság után **laszón** elhagyja feleségét, Médéát, s új házasságot köt Kreón király lányával, Kreuszával.

Kreón félve Médéa bosszújától, elűzi őt a városból, de Médéa látszólag elfogadva sorsát 1 nap halasztást kér a királytól. Ez idő alatt méreggel átítatott koronát és ruhát ajándékoz riválisának, aki ezektől azonnal meg is hal szörnyű fájdalmak közepette.

laszón bosszút akar állni volt feleségén, de **késő**: Médéa immár meggyilkolta saját gyermekeit is.

Médéa **elmenekül** Hélios szekerén, magával víve a gyerekek holttestét.

Héraklidák

Héraklész fiai, Iolaosz és Alkméné vezetésével **Athénba** menekülnek, mivel Eurüsztheus, argoliszi király száműzte őket. Démophoón, athéni királytól menedéket kapnak.

Eurüsztheus háborúval fenyegetőzik, ha Démophoón nem adja ki a szökevényeket. Démophoón azonban tudja, biztos a győzelme Argolisz ellen, ha feláldozza Héraklész lányát, Makariát vagy más vele azonos rangú fiatal nőt.

Makarria önként vállalja ezt, úgy hiszi, ez jobb, mint rabszolgának lenni, ha városát legyőzik. Ez meg is történik.

Hülosz, Héraklész fia, készül kiállni párbajban Eurüsztheus ellen, aki azonban nem vállalja a harcot. Helyette az idős Iolaosz ellen áll ki, aki azonban csodás módon megfiatalodik, így elfogja Eurüsztheuszt.

A foglyot Alkméné elé vezetik, aki követeli kivégzését, bár ez ellentétes a város törvényével. Alkméné akarata győz: kivégzik Eurüsztheuszt, majd eltemetik Athéné temploma mellé, mert a jóslat szerint így meg lesz védve a város a jövőbeli támadásokban Héraklész **utódai** ellen, ha azok bármikor Athén ellen lépnek fel.

Hippolütosz

Aphrodité meg akarja büntetni Hippolütoszt, Thészeusz athéni király és Ariadné fiát, mert az nem tiszteli őt, egyedül Artemisznak mutat be áldozatot.

Aphrodité **szerelmet** támaszt Hüpplitosz iránt mostohaanyja, Phaidra szívében, aki nem bírja leküzdeni szenvedélyét, így öngyilkosságon gondolkodik.

Phaidra szolgálója titokban elmondja mindezt Hippolütosznak, emiatt Phaidra be is teljesíti tervét, **megmentendő** becsületét.

Thészeusz megérkezik, megtalálja felesége holttestét, kezében búcsúlevéllel, mely leírja: Hippolütosz szerelemmel közeledett felé, ezért ölte meg magát. Thészeusz elhiszi ezt, kéri fia **megölését** Poszeidóntól, fiát elűzi a városból.

Hamarosan hír érkezik, hogy Poszeidón teljesítette a kérést, majd Artemisz istennő közli Thészeusszal, fia valójában teljesen **ártatlan** volt.

Andromakhé

Andromakhé – Hektór özvegye – Neoptolemosz, Akhilleusz fia hadizsákmánya lett a háború után, egy fiút szült neki, Molosszoszt. Azonban később Neoptolemosz eltávolította **szeretőjét**, s Hermionét vette feleségül.

Miközben Neoptolemosz távol van Delphoiban, Hermioné **elüldözi** Andromakhét, aki fiát elbújtatja Thétisz templomában. Azonban megtudja, Menelaosz, Hermioné apja, megtalálta a gyereket.

Andromakhé egy rabnője elsiet **Péleuszhoz**, Neoptolemosz nagyapjához, segítséget kérni. De késő: Hermioné és Menelaosz elrabolják Molosszoszt, megfenyegetik Andromakhét, válasszon saját vagy gyereke élete között, amire ő feladja magát. Menelaosz azonban becsapja őt, meg akarja ölni mindkettőjüket, ebben csak Péleusz közbelépése akadályozza meg, aki ellen nem mer ellenkezni Menelaosz. Menelaosz hazamegy Spártába.

Hermioné kétségbe esik, hogy Neoptolemosz **bosszút** áll rajta, amiatt hogy megpróbálta megölni fiát és annak anyját. Közben megjön Oresztész, Hermioné unokatestvére, akitől segítséget kér Hermioné, aki ezt meg is ígéri, különösen amiatt, hogy korábban menyasszonya volt a nő, sőt tervezi Neoptolemosz megölését is.

Neoptolemoszt **megölik** Delphoiban, Oresztész sikeresen elterjesztette róla azt a hamis hírt, hogy Neoptolemosz a delphoi templom lerombolása céljából van a városban.

Megjelenik **Thetisz** nimfa – Akhilleusz anyja –, amki rendelkezik unokája tenetéséről, valamint megparancsolja: Andromakhé menjen feleségül Helenoszhoz, Priamosz fiához, s távozzanak Molosszossal együtt Molossziába, Péleusznak pedig **halhatatlanságot** ajándékoz.

Hekabé

A Trója elleni görög támadás miatt a királyi család fiát, **Polüdóroszt** elmenekítik Polümésztor trák király udvarába, a trák király azonban meggyilkolta a herceget amint értesült a trójaiak vereségéről.

A görög hadsereg, velük van **Hekabé** trójai királynő is mint fogoly, elindul Akhilleusz sírja felé, ahol Odüsszeusz javasolja – Akhilleusz szellemének biztatására –, legyen feláldozva Polüxené, Hekabé lánya. Vita alakul ki, vajon helyes-e ezt végrehajtani. Agamemnón ellenzi, de végül a többség ellenében dönt: az áldozatot végrehajtja Neoptolemosz, Akhilleusz fia.

Hekabét azonban más **csapás** is éri: megtudja, egyetlen élőnek hitt fia, Polüdórosz is halott. Most értesül ugyanis a trák király árulásáról.

Hekabé kéri Agamemnóntól a trák király megbüntetését, de az nem akar viszályt szövetségesével, viszont **megengedi** Hekabének, álljon bosszút maga.

Hekabé megöli Polümésztor gyerekeit, őt magát pedig **megvakítja**. Agamemnónnak kell ítélnie az ügyben: Polümésztor ellen dönt, aki vészjósló jövőt jósol: Agamemnón hamarosan meg lesz ölve otthon Argoszban felesége által, ugyanez vár Hekabé lányára, Kasszandrára is, maga Hekabé pedig **kutyává** fog változni.

A könyörgők

Eleuszisban **Aithrához**, Thészeusz anyjához fordul egy csoport nő, a Thébai ellen támadt argoszi hadsereg vezéreinek anyjai, amiatt, hogy Thébai nem engedi az elesettek tisztas eltemetését. A nők kérése: Thészeusz legyen közvetítő, hogy vagy Thébai változtasson döntésén, vagy, erőszakkal szerezze vissza nekik a holttesteket.

Aithra hívja fiát, aki meghallgatja a könyörgő nők és Adrastosz argoszi király kérését, eleinte elutasítja a segítséget arra hivatkozva, hogy minden az argosziak hibája, de végül **megígéri**, a végső döntést az athéni népgyűlés elé terjeszti.

Athén a segítség mellett dönt, így hadsereg indul Thébai ellen, melynek királya, Kreón elutasítja a kérést. A harcban azonban győznek az athéniak, akik **győzelmükért** semmit se kérnek a legyőzöttektől, csak az argosziak holttestét.

Adrasztosz meg is hozza a holttesteket. Közös máglyán égetik el a holttesteket, kivéve az egyik hadvezér, Kapaneusz testét, akit villám csapott meg, őt külön máglyán tenetik.

Euadné, Kapaneusz özvegye, bánatában a máglyába veti magát.

Athéné istennő megesketi Adrasztoszt, Argosz sose támad Athén ellen a jövőben. Közben az eltemetett vezetők fiai megesküsznek, amint elérik a nagykorúságot, megtámadják Thébait. **epigonok** név alatt.

Az őrjöngő Héraklész

Kihasználva a thébai uralkodó dinasztia belviszályát, **Lükosz** átveszi a hatalmat, miután megdönti Kreónt. Ezután ki akarja irtani Héraklész családtagjait, akik a menedéket adó templomba menekülnek. Lükosz felgyújtani készül a templomot, de Megara – Héraklész felesége – felajánlja Lükosznak, tűzhalál helyett ő maga öli meg gyerekeit, majd öngyilkos lesz.

Ezután azonban megjelenik Héraklész, aki **visszaállítja** a rendet. Héra istennő azonban Lüszát, az örületet okozó fúriát küld Héraklészre, aki ebben az állapotában megöli saját feleségét és gyermekeit. Athéné beavatkozik, hogy Héraklész ne ölje meg mostohaapját, Amphitrüönt is.

Amint Héraklész visszanyeri értelmét, s **szembesül** tetteivel, öngyilkos készül lenni. Thészeusz azonban réveszi őt, hagyjon fel tervével.

Amphitrüón **eltemeti** Héraklész feleségét és gyermekeit.

Lón

Apollón **elcsábította** Kreuszát, athéni hercegnőt, aki a megszületett gyereket, lónt az Akropolisznál hagyta, majd panaszkodott az őt ért igazságtalanság miatt, hogy egy isten teherbe ejtette őt, majd elhagyta.

Hermész a fiút Delphoibe vitte, majd templomi szolgának nevelte fel.

Kreusza feleségül ment ezután **Xuthoszhoz**. A házaspárnak nem született gyereke, ami miatt Xuthosz tanácsért ment Delphoiba.

A jós azt mondta Xuthosznak, hogy Lón a fia – az első ember a fia, akivel kilépve a szentélyből találkozik, ez pedig Lón. Lónt magával viszi haza, Athénbe. Később Xuthosz megtudja, hogy Lón Kreusza fia, s Athéné felfedi előtte, hogy a gyerek **valódi** apja pedig Apollón.

Lón Athén királya lesz. Xuthosznak és Kreuszának lesz ezután két saját gyermeke is: Dórosz és Akhaiosz, két görög **törzs** ősatyjai (dórok és akhájok).

Trójai nők

Poszeidón **síratja** az elpusztított Tróját. Athéné bosszút akar a görögök ellen, templomának feldúlása miatt.

Hekabé trójai királynő vezetésével megjelenik a trójai nők tömege. Hekabé hamarosan értesül lányáról, Kasszandra sorsáról is, akit készülnék feláldozni Akhilleusz sírján, valamint azt is megtudja: Andromakhé – fiának, Hektórnak az özvegye – Neoptolemosz hadiszákmánya lesz, ő maga pedig Odüsszeuszé.

Kasszandra még megjövendöli **Agamemnón** halálát, majd elvezetik Andromakhét, akinek kisfiát Asztüanaxot pedig halálra ítélik.

Andromakhé könyörög, legalább **temethesse** el illő módon gyermekét, de ehelyett elvezetik őt.

Andromakhé megátkozta Helenét is – Menelaosz volt férjét és Parisz özvegyét – , aki azonban kibékíti volt férjét, s azzal védekezik, hogy nem ő a hibás, hanem **Priamosz**, aki nem ölte meg Pariszt születése után, így beteljesítve a jóslatot Trója pusztulásáról, valamint Aphrodité hibáztatja, aki Parisz döntőbíráskodása alatt őt, Helenét ígérte jutalomként, ami miatt Parisz a gyönyörű nőt választotta szemben Herával és Athénével, aki hódítást ígértek neki.

Meghozzák **Asztüanax** holttestét, Hekabé eltemeti unokáját, a trójai királyi dinasztia utolsó leszármazottját.

Élektra

Miután Aigiszthosz **száműzte** Élektrát, s kényszerítette legyen egy szegény paraszt felesége, ő szűz marad: férje a hercegnő iránti tiszteletből nem közeledik felé testileg, egyébként meg Élektra részt vesz a mindennapi paraszti feladatokban.

Megérkezik hozzá Oresztész és Püladész, akik készülnek **bosszút** állni Agamemnón meggyilkolása miatt.

Amikor a testvérek felismerik egymást, együtt ismét elhatározzák a bosszúállást: tervezik **megölni** anyjukat, Klütaimnesztrát és annak új férjét, Aigiszthoszt.

Ez meg is történik: **megölik** először Aigiszthoszt, majd Klütaimnesztrát.

Az anyagyilkosokat **üldözőbe** veszik a fűriák. Megjelennek segítségükre a dioszkuroszok, megparancsolják Élektrának, menjen feleségül Püladészhez, Oresztészt pedig Athébe küldik, vesse alá magát a népgyűlés ítéletének.

Helené

Az **Illiász** kezdetének alternatív változata.

Parisz nem Helenét vitte magával Trójába, mert Héra **kicszerélte** Helenét, annak képmását vitte el Parisz, míg a valódi Helené Egyiptomba került.

Tehát a görögök **tévedésből** háborúztak Trója ellen.

A görög győzelem után Helené várja, mehessen haza, különösen mivel a király **Theoklüménosz** szerelmi ajánlatával zaklatja őt.

Találkozik Teukrosszal, Telamón aiginiai király fiával, akit apja száműzött. Itt értesül arról, még mindig gyűlöli őt a görög nép, mert **hibásnak** tartja a háborúért.

Megérkezik a hajótörött **Menelaosz** is, aki most értesül, Helené itt van valójában. Lassan meggyőződik róla, valóban a feleségét látja.

Most azonban a házaspár attól fél, Theoklüménosz értesül találkozásukról, így becsapják őt: Helené azt mondja Theoklüménosznak, Menelaosz meghalt, ezért szeretne a part mentén kikötött hajón **áldozatot** bemutatni tiszteletére.

Theoklüménosz belegyezik, de hamarosan értesül: görög hajótöröttek **ellopták** a hajót, Menelaosz és Helené vezetésével.

A megoldást a dioszkuroszok megjelenése hozza, akik Theoklüménosz tudtára hozzák, mindez isteni akarat volt, így **haragja** elmúlik.

Föníciai nők

Iokaszté anélkül, hogy tudná, feleségül ment saját fiához, Oidipuszhoz, s 4 gyereket szült neki: Eteoklészt, Polünékészt, Izménét, Antigonét. Amikor megtudta mit tett, **megvakította** magát.

Most új **csapás** érte őt: két fia képtelen megegyezni egymással, Iokaszté próbálkozik békéltetésükkel, sikertelenül, mert Eteoklész, a hatalmon lévő király nem akar részt adni az uralkodásból testvéreinek.

Eteoklész maga áll ki testvére ellen, a harc előtt parancsot ad, ha mindketten meghalának, **ne** legyen Polünékész eltemetve Thébaiban.

Kreón – Iokaszté bátyja – kérdezi Téresziasz jóstól, hogyan lehetne a várost **megvédeni** a támadástól, mire azt a választ kapja, ehhez fel kellene áldoznia saját fiát, Menoikeuszt. Kreón elutasítja ezt, de fia önként vállalja az áldozata szerepét.

Így Thébai skeresen **győz** a támadók ellen. De Eteoklész és Polünékész már megölték egymást párbajuk során. Iokaszté bánatában öngyilkos lesz.

Az új király **Kreón** lesz, aki száműzi Oidipuszt.

Kreón megtiltja Polünékész eltemetését, ahogy ezt meghagyta az előző király, de Antigné kijelenti, ha nem temetheti el testvérét, megöli Kreón fiát – akit férjének szánt Eteoklész –, vagy száműzetésbe vonul apjával. Bár Oidipusz ezt először ellenzi, végül pontosan ez utóbbi történik: Oidipusz lányával **száműzetésbe** távozik.

Thébai (újgörögül: Thiva) vasútállomása napjainkban

Oresztész

Oresztész lelkesimeretfurdalást él át **anyagilkossága** miatt. Vele van testvére Élektra. Argosz kiközösítette az anyagilkosokat, hamarosan megszületik az ítélet is ellenük.

A két testvér Menelaoszban és feleségében, Helenében – aki a megölt Klütaimnésztra testvére egyben – reménykedik. Helené segíteni próbál: azt javasolja, Élektra mutasson be **engesztelő** áldozatot Klütaimnésztra sírján. Végül az áldozatot Helené lánya, Hermioné mutatja be.

Megjön Menelaosz, meghallgatja Oresztészt. Tündareosz – Klütaimnésztra apja – azonban **megfenyegeti** Menelaoszt, őt is megátkozta, ha segít Oresztésznek. Menelaosz megmondja Oresztésznek, nincs hatalma az argoszi népitélet felett.

Megjön Püladész, Oresztész barátja is, aki a gyilkosság után haza menekült, de nem kapott befogadást. Most segíteni akar mint Oresztész **ügyvédje** a népgyűlés előtt.

Mindez azonban sikertelen: a népgyűlés **halálra** ítéli Oresztészt és Élektrát. Püladész javasolja, öljék meg Helenét, bosszúból, hogy férje nem segített. Élektra viszont azt javasolja, rabolják el Hermionét, majd őt túszként használva, meneküljenek el. Megjelenik Menelaosz, akit Oresztész és Püladész megfenyeget Hermioné megölésével.

Végül megjelenik **Apollón** isten, aki kibékíti a feleket. Püladész és Élektra, valamint Oresztész és Hermioné megházasodnak.

Iphigenéa Auliszban

Annak története, hogyan zajlik **Iphigenéa** feláldozása. A feláldozás oka: Agamemnónnak megüzenik az istenek, nem lesz addig sikeres a görög sereg Trójában, míg fel nem áldozza saját lányát.

Agamemnón azonban habozik megtenni a lépést, feleségénél tartja a lányt. Az erre utasító kevelet azonban megszerzi Menelaosz – Agamemnón testvére –, **vita** támad a két testvér között. Azonban a vita tárgytalan, mert időközben megérkezik Agamemnón felesége, Klütaimnésztra lányával Iphigenéával.

Már nem lehet az emberáldozatot **meggátolni**, az egész görög sereg követeli ezt. Agamemnón azonban eltitkolja a tervet felesége előtt, majd megpróbál még egyszer kibújni a szörnyű feladat alól.

Amikor Klütaimnésztra megtudja mi készül, megkéri **Akhilleuszt**, Iphigenéa vőlegényét, segítsen megmenteni a lányt, Akhilleusz hajlandó erre, de az egész sereg ellene fordul.

A helyzetet Iphigenéa oldja fel: **önként** vállalja az áldozati szerepet.

Az áldozat után kiderül: az áldozati oltáron egy **szarvas** fekszik, tehát az istenek megmentették Iphigenéa életét, az istenek birodalmába víve őt.

A görög sereg immár folytathatja a **háborút** Trója ellen.

Iphigenéa Tauriszban

Iphigenéa életét **megmentették** az istenek, de nem az istenek birodalmába víve őt, ahogy ezt családja hitte, hanem Tauriszba, ahol Artemisz papnője lett.

Egyik feladata az Artemisznek feláldozandók **felkészítése** a halálra. Azt álmodja egy nap, hogy testvére Oresztész meghalt, de másnap megjelenik nála Oresztész, aki azért jött, hogy ellopja a tauriszi Artemisz-szentképet. Próbálkozása alatt elfogják Oresztést és barátját, Püladészt, készülnek őket feláldozni.

Iphigenéa úgy akarja megmenteni testvére életét, hogy levelet bíz rá, hogy azt vigye haza Argoszba. Oresztész azonban átadja a levélvivői szerepet barátjának, aki azonban nem akarja vállalni, **ragaszkodik**, hogy Oresztész meneküljön meg.

Megszületik az új **terv**: mind a hárman elmenekülnek, magukkal víve az Artemisz-szentképet is. Menekülés közben találkoznak a tauriszi királlyal, akit Iphigenéa becsap. A király azonban hamarosan rádöbben erre, s a menekülők üldözésébe kezd. Ekor **Athéné** istennő megparancsolja a királynak, ne folytassa az üldözést.

Bacchánsnők

Thébai nem hajlandó elismerni **Dionüszosz** isteni mivoltát, aki büntetésből örületet küld a város nőire.

Pentheusz király bosszút akar állni a zürzavar miatt, készül elfogni és megölni a Dionüszosz-kultusz főpapját, akiről azonban nem tudja, hogy az maga az emberi testet **öltött** Dionüszosz.

Pentheusz nem hallgat Kadmosz és Türesziasz tanácsára, elfogja Dionüszoszt. A királyi palota **összeomlik**, Dionüszosz kiszabadul, s ismét hívei élén van.

Pentheusz ekkor hadsereget toboroz a kultusz hívei ellen. Ő maga pedig **álruhában** kémkedni indul, de a bacchánsnők felfedezik és megölik őt, saját anyja Agaué öli meg őt.

A város most már kénytelen **elismerni**, hogy Dionüszosz valóban isten. Agauét és testvéreit száműzik a városból.

Küklopsz

A **szatírok** tudomást szereznek, hogy kalózok elrabolták Dionüszoszt, ezért Szélénosz vezetése alatt elkezdi őt keresni. Azonban a vihar Szicília partjai felé sodorja őket, ahol Polüphémosz küklopsz rabságába kerültek.

Hamarosan kiköt ugyanott Odüsszeusz is. Odüsszeusz siet távozni, mielőtt meglátná őt is a küklopsz, de előtte élelmiszereket kér Szélénosztól borért cserébe. Azonban megjelenik közben a küklopsz, aki észreveszi Odüsszeusz csapatát, mellettük az élelemmel. Azt hiszi, rablók, így készül őket egyenként **megenni**.

Odüsszeusz **tervet** eszel ki: úgy próbál megmenekülni, hogy leitatja a küklopszot, majd kiszúrja szemét. A szatírok is részt akarnak venni ebben.

A küklopsz már részeg, megkérdezi Odüsszeuszt mi a neve, a válasz „Senki”. Hamarosan elalszik Polüphémosz, a szatírok azonban megijednek, így Odüsszeusz **egyedül** vakítja meg őt.

A vak Polüphémosz előjön, Odüsszeusz megmondja neki valódi nevét, mire a küklopsz rájön, egy régi **jóslat** teljesült be, mely szerint Odüsszeusz fogja őt megvakítani.

Odüsszeusz, Szélénosz és többi szatír távoznak hajóval, folytatják Dionüszosz **kutatását**.

Rhészosz

A trójai **háborúban** alatt egy ór felébreszti Hektórt, mert tüzet látott az akháj táborban. Hektór harcra akarja emelni csapatát, de Aineasz azt javasolja, inkább küldjenek kémet, aki kivizsgálja mi is a helyzet.

Dolón vállalta a kémkedést, jutalomként Akhilleusz lovait kéri a hábotú megnyerése után. Farkasbőr álruhában készül menni teljesíteni küldetését.

Rhészosz, trákiai király megérkezik szövetségesként a trójai táborba. Azt mondja azért késett, mert harcban állt a szkítákkal.

Közben Diomédész és Odüsszeusz megjelennek a trójai táborban, megölik Dolónt, majd készülnek megölni Hektórt is. Azonban Athéné megállítja őket, s megparancsolja, Hektór **helyett** Rhészoszt ölje meg.

Rhészosz emberei azt **hiszik**, királyuk megölése Hektór műve.

Hektór az őrszemeket vádolja. Elmondja, soha nem bána így egy szövetségesével, majd rámutat, hogy **Odüsszeusz** lehet a gyilkos.

Rhészosz anyja, aki az egyik **múza**, megnevezi a gyilkosokat: Odüsszeuszt, Diomédészt, s Athénét. Majd szól: Perszephoné nem engedi, hogy fia lelke az alvilágba kerüljön, hanem halhatatlanként visszatér az életbe, majd egy barlangban fog élni.

Ógörög művek III.

By maxval bircaman

2012-12-20

<https://bircahang.org/ogorog-muvek-iii/>

Homérosz: Illiász

szereplők:

- istenek:
 - görögpártiak:
 - Athéné, a bölcsesség istennője,
 - Hermész, az istenek hírnöke,
 - Héphaisztosz, a tűz istene,
 - Héra, a házasság istennője, Zeusz felesége,
 - Irisz, az istenek hírnőknője,
 - Poszedón, a tenger istene,
 - Próteusz, Poszedón és Héra fia,
 - Thetisz, tengeri nimfa;
 - trójaiapártiak:
 - Aphrodité, a szerelem istennője,
 - Apollón, a művészet istene,
 - Artemisz, a vadászat istennője,
 - Árész, a háború istene,
 - Demosz, Aresz fia,
 - Erisz, a viszály istennője,
 - Létó, Apollón és Artemisz anyja,
 - Phobosz, Aresz fia,
 - Szkamandrosz, a folyók istene;
 - semlegesek:
 - Hadész, az alvilág istene,
 - Zeusz, a főisten;
- emberek:
 - görögök:
 - Agamemnón, Mükéné királya, az egyesült görög csapatok vezére,
 - Akhilleusz, Thetisz fia, a mürmidónok vezetője, a legjobb görög harcos,
 - Diomédész, Argosz királya,
 - Idomeneusz, Kréta királya,
 - Kalkhasz, jós,
 - Kis Ajasz, Lokrisz királya,
 - Makhaón, orvos és hadvezér,
 - Menelaosz, Spárta királya, Agamemnón testvére, Helené első férje,
 - Nagy Ajasz, Szalamisz királya,
 - Nesztór, Pülosz királya,
 - Odüsszeusz, Ithaké királya,
 - Patroklosz, Akhilleusz legjobb barátja, együtt nőttek fel gyerekként,
 - Péleusz, Zeusz unokája, Akhilleusz apja,
 - Phoiniksz, Akhilleusz nevelője,
 - Therszitész, katona;
 - trójaiak:
 - Agenor, Anténór fia,
 - Aineasz, a király rokona, Aphrodité leszármazotta,
 - Andromakhé, Hektór felesége,
 - Anténór, Priamosz tanácsadója,
 - Asztüanaksz, Hektór fia,
 - Briszéisz, Akhilleusz zsákmánya, akit elvesz tőle Agamemnón,
 - Déiphobosz, Priamosz és Hekabé fia,
 - Dolón, kém,

- Euphorbosz, megsebesítette Patrokloszt,
- Glaukosz, lükiai, a trójaiak szövetségese,
- Hekabé, Pramiosz felesége, Hektór és Parisz anyja,
- Hektór, Priamosz fia, a trójai seregek vezére,
- Helené, Zeusz lánya, első férje Menelaosz, második férje Parisz,
- Helenosz, Priamosz fia, jós,
- Kasszandra, Priamosz lánya,
- Khrüszész, Apollón papja,
- Khrüszesz, Khrüszész lánya, Agamemnón zsákmánya,
- Pandarosz, híres nyílas mester, megsebesítette Menelaoszt,
- Parisz (Alekszandrosz), Priamosz fia,
- Polüdamasz, tanácsadó,
- Polüdórosz, Priamosz fia,
- Priamosz, Trója királya,
- Részosz, trák király,
- Szarpedón, Zeusz fia, Glaukosz barátja.

I. ének

Kilenc éve tart már a háború az akhájok és a trójaiak között. Járvány tör ki az akháj táborban, melynek oka: Agamemnón nem akarja visszaadni rabszolgáját Khrüszeszt apjának, Khrüszésznek, aki Apollón papja. Agamemnón ezt végül teljesíti, de kompenzációként elveszi Akhilleusztól annak zsákmányát, Briszéiszt. Akhilleusz megsértődik, kivonul a csatából. Majd megkéri anyját, Thetisz istennőt, hogy győzze meg Zeuszt, hogy az segítsen a trójaiaknak a háborúban. Zeusz megígéri, hogy segít, mivel korábban Thetisz is segített neki.

II. ének

Zeusz nyugtalan a Thetisznek tett ígélet miatt, ezért azt tanácsolja Agamemnónnak, hogy fegyverezze fel csapatait Trója megtámadására. Azonban Agamemnón, hogy próbára tegye seregét, azt javasolja az akhájoknak, hogy térjenek vissza otthonaikba. Thersztisz, egy egyszerű katona kritizálja Agamemnónt, s támogatja a hazatérést. Vele szemben lép fel Odüsszeusz, akinek hatására végül a sereg helyben marad.

Következik az akháj és a trójai csapatok hajókatalógusa. Összesen 1186 akháj hajó van, 46 tábornok vezetése alatt.

III. ének

A trójai csapatok feje, Hektór megrója testvérét, Pariszt, amiért Menelaosz jelenlétében elrejtőzött. Ezért Parisz úgy dönt, hogy párbajra hívja ki Menelaoszt. A megállapodás szerint a győztes megtartja Helenét és kincseit. Menelaosz legyőzi Pariszt, de Aphrodité megmenti őt, s Helenéhez küldi. Ennek ellenére az akhájok kihirdetik, ők nyerték a párbajt.

IV. ének

Az istenek gyűlése a háború folytatása mellett dönt. Athéné a megállapodás megszegésére ösztönzi Pandaroszt, az megsebzí nyíllal Menelaoszt, ami után a háború folytatódik is.

V. ének

Az akhájok közül a csatában kiemelkedik Diomédész, akit Athéné segít, képességet ad neki, hogy láthassa a trójai oldalon álló isteneket.

Aineasz hívja Pandaroszt nyílazza le Diomédészt, aki azonban elmondja neki, már megtörtént ez, de Diomédész, isteni segítséggel, életben maradt. Diomédész megöli Pandaroszt, majdnem megöli Aineaszt is, akit azonban megment Aphrodité. Apollón egy ál-Aineaszt helyez a harctérre, a két csapat harcol a káprázat-Aineasz fegyvereiért.

Diomédész megsebesíti Aphroditét. Eközben maga Áresz irányítja a trójai csapatokat, a halandók közül kiemelkedik Szarpedón, a lükiaiak vezére, aki megöli többek között Rodosz királyát, Tlepemoszt.

Diomédész, Athéné védelme alatt, megsebesíti magát Áreszt is.

VI. ének

Helenosz jós felszólítja Hektórt, hogy térjen vissza Trójába, hogy szervezze meg Athéné számára áldozat bemutatását. A csatában Diomédész és Glaukosz felismerik egymást, fegyvert cserélnek. Hektór felszólítja Pariszt, térjen vissza a csatába,

majd elköszön feleségétől, Andrómakhétől. Hektór és Parisz együtt visszatérnek a csatamezőre. Athéné elutasítja a trójaiak áldozatát.

VII. ének

Hektór párbajt ajánl bárkinek, aki el meri fogadni a kihívást. Menelaosz vállalja, de Agamemnón tudja, hogy Menelaosz gyengébb Hektórnál, ezért arra készíti, lépjen vissza. Ezután a görög vezérek sorsvetéssel kiválasztják maguk közül, ki álljon ki Hektór ellen. A Nagy Ajasz lesz a kiválasztott.

Ajasz és Hektór harcolnak. Egyikük se győz, az est beköszöntekor abbahagyják a párbajt.

Nesztór arra buzdítja az akhájokat, hogy építsenek falat és árkot táboruk körül. Eközben a trójaiak azon vitatkoznak, hogy átadják-e Heléné és kincseit az akhájoknak, Antenór javaslata ez, míg Parisz csak a kincseket akarja átadni. Priamosz ez utóbbit fogadja el, ezt megüzeni az akhájoknak, akik azonban elutasítják. Egyedül fegyverszünetben állapodnak meg a holttestek kölcsönös eltemetése céljából.

VIII. ének

Zeusz megparancsolja a többi istennek, hogy tartózkodjanak a versenybe való beavatkozástól. A trójaiak Zeusz biztatására csatába indulnak, és visszaszorítják az akhájokat. Az akhájok részéről Teukrosz nyilaival komoly károkat okoz a trójai sorokban. Athéné és Héra megpróbál segíteni az akhájoknak, de Írisz parancsot küld Zeusztól, hogy ne avatkozzon be. Ahogy leszáll az éjszaka, a trójaiak táborát ütnék az akháj tábor közelében.

IX. ének

Nesztór követeket küld Akhilleuszhoz, bocsánatot kérve Agamemnón nevében, hogy térjen vissza a csatába, Akhilleusz nemet mond, Phoínisz tanácsa ellenére.

X. ének

Diomédész és Odüsszeusz – ismét Nesztór tanácsára – éjszakai kémküldetést hajtanak végre, melynek során megölik a trójai Dolónt, akit szintén kémküldetésen van, Hektór megbízásából. Majd megölik Részosz trák királyt és katonáit, elveszik lovaikat.

XI. ének

A csata folytatódik, váltogatva egymást egyszer az egyik, másszor a másik oldal vezet. Akhilleusz elküldi Patrokloszt Nesztór sátrába, hogy hírt adjon a csata menetéről.

XII. ének

A trójaiak Polüdamasz tanácsa alapján átkelnek az akháj fal előtti vízesárkon, azonban aztán, tanácsa ellenére, megrohamozzák a falat is. Végül lyukat vágnak a falban, ezen átmegy egy trójai egység Hektórral az élen.

XIII. ének

Poszedón felháborodik Zeusz trójaiaknak nyújtott segítségén, Kalkhasz alakját veszi fel, hogy bátorítsa az akhájokat. Harc tör ki, amelyben Poszedón segíti az akhájokat, Zeusz pedig a trójaiakat. Hektór sikeresen előrenyomul, végül Ajax állítja meg őt.

XIV. ének

Héra tervet eszel ki Zeusz megtévesztésére, Aphrodité övével elcsábítja, Hüpnosz segítségével pedig elaltatja őt. Ezután megparancsolja Poszedónnak, hogy avatkozzon be az akhájok segítségére. Ajax súlyosan megsebesíti Hektórt. Az akhájok rövid időre átveszik a vezetést a csatában.

XV. ének

Zeusz felfedezi az átverést, utasítja Poszedónt, hogy ne segítsen az akhájoknak. Ezután sürgeti Apollót, adjon új erőt a trójaiaknak. Árész az akhájokkal akar harcolni, hogy megbosszulja fia, Aszkalaphosz halálát, de Athéné figyelmezteti, hogy Zeusz haragjának tárgya lesz. Hektór visszanyeri erejét, s a trójaiak harcba szállnak az akhájok hajóival szemben. Még az Ajax is kénytelen meghátrálni.

XVI. ének

Hektórnak sikerül felgyújtania az egyik akháj hajót. Patroklosz engedélyt kér Akhilleusztól, hogy használhassa fegyvereit és velük visszaverhesse a támadást, majd a mürmidónokat vezetve menekülésre készíti a trójaiakat, akik azt hiszik, hogy Akhilleusz harcol ellenük. Apolló azonban a trójaiak segítségére siet. Patrokloszt megöli Hektór.

XVII. ének

Menelaosz megvédi Patroklosz élettelen testét, de Hektór elviszi Patroklosz fegyvereit. Végül az elviszik Patroklosz testét.

XVIII. ének

Akhilleusz hírt kap Hektór haláláról, úgy dönt, hogy visszatér a harcba, hogy megbosszulja a halálát. A trójaiak tanácskoznak: Polüdamasz a visszavonulást javasolja, míg Hektór a nyílt csata folytatását dönti el. Thetisz istennő ráveszi Héphaisztoszt, hogy készítsen új fegyvereket Akhilleusznak.

XIX. könyv

Akhilleusz kibékül Agamemnóonnal, aki visszaadja neki Briszeiszt, valamint eskü alatt mondja, sose hált vele.

XX. ének

Zeusz engedélyt ad a többi istennek, hogy beavatkozzanak a csatába, és segítsenek annak, akinek akarnak. Akhilleusz dühös támadást indít, amelyben Aineasszal harcol, akit Poszeidón ment meg. Akhilleusz megöli Polüdóroszt, Hektór szembeszáll vele – Athéné Akhilleusznak segít, Apolló pedig Hektórnak.

XXI. ének

A folyó mentén harcolnak emberek és istenek. Priamosz király elrendeli Trója kapujának kinyitását, hogy csapatai menedéket lelhessenek a falai mögött. Apolló sikeresen eltávolítja Akhilleuszt Trója falaitól.

XXII. ének

A trójai csapatok a városban keresnek menedéket, de Hektór kívül marad, hogy megküzdjön Akhilleusszal. A két harcos harcba kezd egymás ellen. Athéné becsapja Hektórt. Akhilleusz megöli Hektórt, holttestét a szekereére kötve tér vissza táborába.

XXIII. ének

Temetési ünnepeket tartanak Patroklosz tiszteletére többféle viadallal.

XXIV. ének

Priamosz és egy hírnök az akháj tábor felé veszik az irányt: útközben találkoznak Hermesszel, aki segít nekik észrevétlenül eljutni Akhilleusz sátrába. Priamosz könyörög Akhilleusznak, hogy adja át Hektór holttestét, s ajándékokat ajánl fel, melyeket Akhilleusz megatottan elfogad. Akhilleusz tizenegy napot ad Hektór temetésére, hogy a tizenkettedik napon folytatódjon a harc.

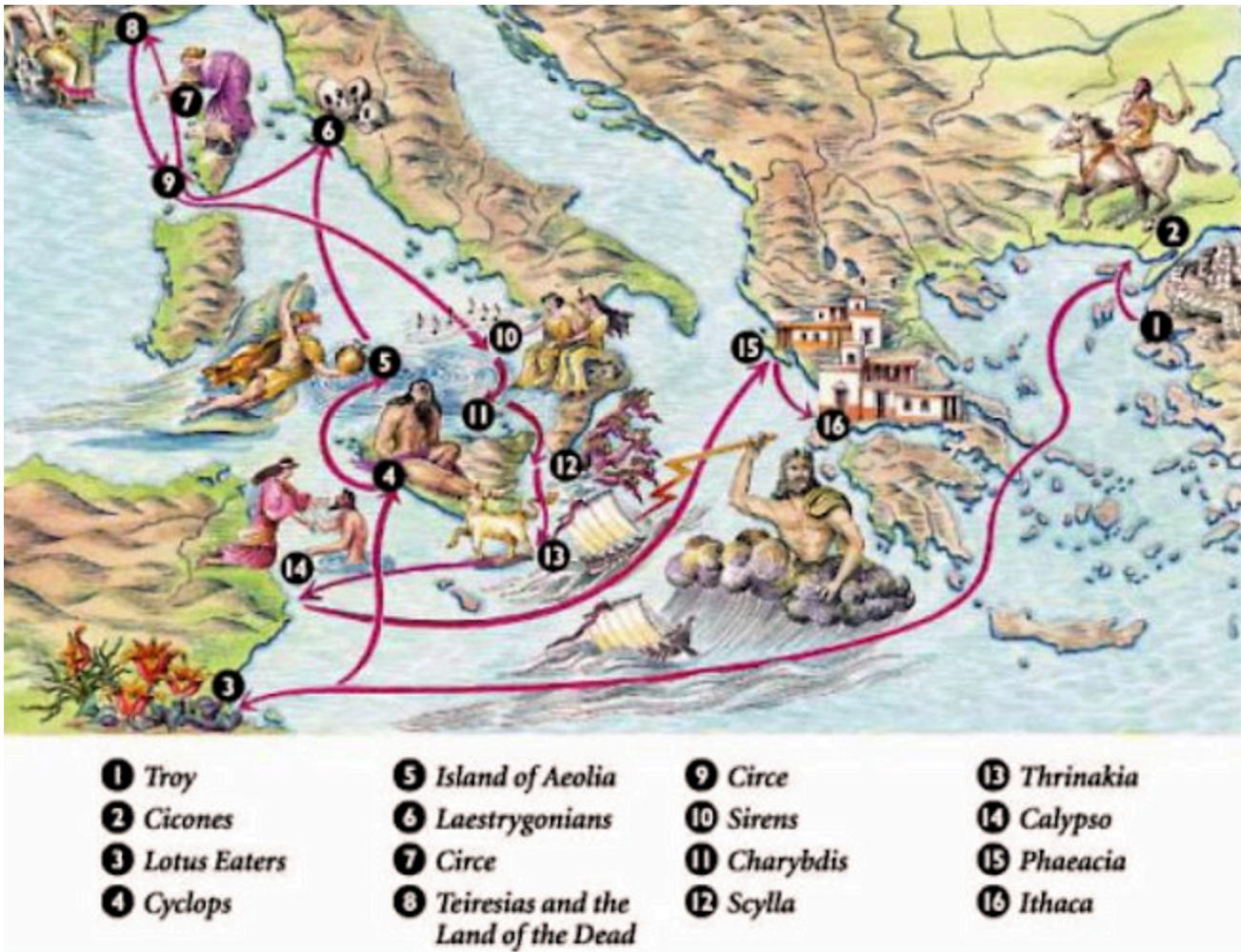

Homérosz: Odüsszeia

szereplők (akik nem szerepelnek az Illiászban):

- Aiolosz, a vihar istene,
- Alkinoosz, Phaiakia királya,
- Antikleia, Odüsszeusz anyja,
- Antinoosz, kérő,
- Arété királyné, Alkinoosz felesége,
- Démodokosz, költő,
- Eumaios, Odüsszeusz pásztora,
- Eurüklea, szolgáló,
- Irosz, koldus,
- Kalüpszó, nimfa,
- Kirké, istennő,
- Laertész, Odüsszeusz apja,
- Mentész, Taphiosz királya,
- Mentór, Odüsszeusz barátja,
- Nauszikaa, Alkinoosz, Phaiakia királynának lánya,
- Penelopé, Odüsszeusz felesége,

- Peszisztratosz, Nesztúr fia,
- Polüphémosz, küklpsz, Poszedón fia,
- Teresziasz, jós,
- Télemakhosz, Odüsszeusz fia.

I. ének

Athéné buzdítása Mentész alakjában Télemakhosznak, keresse apját. Athéné a hős visszatéréséért könyörög otthonába. Odüsszeusz évek óta Kalüpszó nimfa szigetén tartózkodik.

II. ének

Télemakhosz összegyűjti Ithaka népét. Odüsszeusz palotáját udvarlók lepik el, azt hiszik, hogy meghalt a király, így özvegyének, Penelopének a kezét akarják. A most Mentór alakjában megjelenő Athéné segítségével Télemakhosz gyűlést hív össze az agórán, hogy elűzze a kérőket. Végül Télemakhosz Püloszba utazik, hogy hírhez jusson apjáról.

III. ének

Télemakhosz és Athéné – Mentór alakjában – megérkeznek Püloszba. Ott Nesztór meghívására részt vesznek Poszedón hekatombájában, ahol Nesztór király mesél nekik a többi hős visszatéréséről Trójából és Agamemnón haláláról, de Odüsszeusról nincs biztos információja. Azt javasolja, menjenek Spártába, hogy beszéljenek Menelaossal, aki nemrég tért vissza hosszú utazásaiból. Athéné megkéri Nesztórt, hogy az egyik fia kísérje el Télemakhoszt Spártába, majd eltűnik. Megdöbbenve, hogy Télemakhoszt egy istennő kísérte, Nesztór elrendeli, hogy tiszteletére vágjanak le egy tehenet, s fiát, Peszisztratoszt elküldi elkísérni Télemakhoszt Spártába.

IV. ének

Télemakhosz Spártába utazik, hogy megtudjon híreket apjáról. Ott Menelaosz és Heléné fogadják. Menelaosz elmeséli neki a Próteusszal folytatott beszélgetését, aki Odüsszeusz sorsáról tájékoztatta őt, akit Kalüpszó nimfa szigetén látott. Eközben otthon az udvarlók, tudván a fiatal ember útjáról, csapdát készülnék állítani neki.

V. ének

Odüsszeusz 6 éve él Kalüpszó nimfa szigetén. Zeusz elhatározza, hogy elküldi Hermészt Kalüpszóhoz, hogy az engedje el Odüsszeuszt. A nimfa halhatatlanságot ígér Odüsszeusznak, ha marad, de a hős inkább elhagyja a szigetet. Poszedón elsüllyesztí hajóját, mert haragszik Odüsszeuszra, amiért megvakította fiát, Polüphemoszt. Odüsszeuszt megsegíti Athéné, így sikeresen partot ér.

VI. ének

Athéné álmában meglátogatja Nauszikaa hercegnőt, és megparancsolja neki, hogy teljesítse kötelezettségeit mint házasulandó korú nő. Amikor felébred, Nauszikaa a folyóhoz megy. Ott Odüsszeusz felébred, s segítséget kér tőle. Nauszikaát lenyűgözi Odüsszeusz, magával hívja a palotába. Odüsszeusz kéri Arété királynőt, segítsen neki hazatérni.

VII. ének

Odüsszeuszt Athéné kalauzolja Alkinoosz palotájában. Alkinoosz meghívja őt a készülő bankettre. Odüsszeusz elmeséli mindent, ami addig a pillanatig történt, amitől a király le van nyűgözve, lánya kezét nyújtja neki, de Odüsszeusz nem fogadja el, ezért a király megváltoztatja ajánlatát, s helyette segítséget ajánl neki a hazajutáshoz.

VIII. ének

A palotában ünnepséget rendeznek Odüsszeusz tiszteletére. Odüsszeusz előtte egy diszkoszvetés versenyen nyújtott teljesítményével ejti ámulatba a közönséget. A lakoma során Démodokosz a trójai háborúról énekel-szól. Amikor a lovas rész van soron, Odüsszeusz sírva fakad. A király megparancsolja a költőnek, hagyja abba az éneklést, s megkérdezi a vendéget valódi kilétéről.

IX. ének

Odüsszeusz mesél kalandjairól: a kikonokról, a lótuszevőkről, a küklpszokról. Elmeséli történetét, amióta elhagyta Tróját.

A trójai háború végeztével Odüsszeusz csapata megtámadja Izszaroszt, a kikonok városát. A harcban Odüsszeusz sok társa elesik.

Később a lótuszevők földjére érkeznek. Ott Odüsszeusz három lótuszt evett, emiatt elvesztették a hazatérésre való vüghukat.

Aztán elérik a küklpszok szigetét. Egy barlangban találkoznak Polüphemossal, aki meg teszi Odüsszeusz számos társát. Odüsszeusz megitatja Polüphemoszt borral, s alvás közben megvakítja őt. Miután Odüsszeusz megszökik, Polüphemosz megkéri apját, Poszedónt, büntesse meg Odüsszeuszt.

X. ének

Odüsszeusz tovább meséli, hogyan utaztak az Aiolia-szigetre. A sziget ura Aiolosz megpróbál segíteni nekik Ithakába utazni. Aiolosz egy bőrtáskát ad Odüsszeusznak, melyben a nyugati szelek vannak. Ahogy azonban közelednek Ithakához, emberei úgy döntenek, megnézik, mi van a táskában, így a szél elszabadul, vihar tört ki, minden remény eltűni, hogy hazatérhetnek. Hat napos hajózás után elérik Lamoszt, a laisztrügónok szigetét, akik kannibál óriások, akik Odüsszeusz szinte minden társát felfalják. Onnan menekülve elérik Kirké istennő szigetét. Az istennő beleszeret Odüsszeuszba, s sikerült egy évig ott tartania, végül elengedi, de előtte elmondja neki, hogy mielőtt hazatérne, át kell mennie az alvilágon, hogy ott tanácsot kapjon a néhai jóstól, Teresziasztól.

XI. ének

Leszállás az alvilágba a kimmerek országába utazás után, ahol Odüsszeusz állatáldozatot mutat be, majd az alvilágban konzultál Teresziaszsal, aki nehéz visszatérést jövendöl Ithakába. Sok halott inni akar a feláldozott állatok vérből, Odüsszeusz először Teresziasznak, majd saját anyjának, Antikleának ad az áldozati vérből, majd több trójai háborús hősnak.

XII. ének

A szirénáktól sikeres elmenekül Odüsszeusz, mert megparancsolja embereinek, hogy takarják be a fülüket, kivéve őt magát, saját magát az árbochoz kötteti. Sikeres megmenekülnek Szküllá és Kharübdisz elől is. Elérik Szcíliát. Hiába figyelmeztetik Odüsszeusz csapatát, hogy ne érintsék meg Hélioszarvasmarháit, több marhát feláldoznak, ami kiváltja az isten haragját. Így amikor újra útra keltek, Zeusz vihart küld rájuk: a hajótörésben mindenki meghal, kivéve Odüsszeuszt, aki megérkezik Kalüpszó szigetére. (Tehát itt ér véget az V. éneken kezdett történetmesélés.)

XIII. ének

A phaiakiaiak elbocsátják Odüsszeuszt, phaiakiai hajósok segítségével mérkezik Ithakába. Athéné hajléktalannak álcázza, így nem ismerik fel. Odüsszeusz az istennő tanácsára elmegy, hogy segítséget kérjen sertéspásztorától: Eumaiosztól.

XIV. ének

Odüsszeusz nem fedi fel valódi kilétét Eumaios elött, aki étellel és takaróval fogadja. Találkozik Athéné istennővel, és együtt készülnek bosszúra az udvarlók ellen.

XV. ének

Athéné azt tanácsolja Télemakhosznak, hogy térjen haza. Figyelmezteti, hogy az udvarlók csapdát akarnak állítani, hogy megöljék, ezért éjszaka utazzon. Közben Eumaiosz elmeséli a koldusnak álcázott Odüsszeusznak életét, hogy hogyan került Odüsszeusz szolgálatába.

XVI. ének

Télemakhosznak sikerül elkerülnie a csapdát, amelyet az udvarlók készítettek neki. Az istennő tanácsára Eumaiosz házába megy, ahol találkozik a koldussal. Amikor Eumaiosz elmegy Penelopé házába, hogy hírt adjon neki fia visszatéréséről, Odüsszeusz felfedi kilétét Télemakhosz elött, hogy ő az apja, akit húsz éve nem látott. Közös terveznek immár bosszút, Zeus és Athéné segítségével.

XVII. ének

Odüsszeusz koldusként a palotájába indul. Csak Argosz nevű kutya ismeri fel, aki már öregeen gazdája elött hal meg. Az udvarlóktól enni kérő Odüsszeuszt megalázzák, meg is verik.

XVIII. ének

Az udvarlók zaklatják Odüsszeuszt. Egy Irosz nevű koldus kihívja Odüsszeuszt harcra. Az udvarlók megegyeznek, a pátrbaj nyertese csatlakozhat hozzájuk ebédelni. Odüsszeusz könnyedén nyer, de továbbra is el kell viselnie a büszke udvarlók megalázó viselkedését.

XIX. ének

Odüsszeusz, még mindig titkolva valódi kilétét, hosszasan beszélget Pénelopével, aki megparancsolja szobalányának, Eurükleának, hogy fürdesse meg. Eurüklea, aki gyermekkorában ápolta a hőst, észrevesz egy sebhelyet Odüsszeusz testén, melyet fiatalkorában kapott egy vaddisznó-vadászat alatt, így felismeri gazdáját, aki azonban hallgatást parancsol, nehogy megghiúsuljon a bosszúterve.

XX. ének

Odüsszeusz jelet kér, mire Zeusz mennydörgést küld. Ezt az egyik szolga az udvarlók felett aratott győzelem jeleként értelmezi. Odüsszeusz megragadja az alkalmat, hogy meglássa, ki hű hozzá. Egy próféta, Télemakhosz barátja figyelmezteti az udvarlókat, hogy hamarosan a falakat beszennyezi a vérük. Bár néhányan közülük elhiszik a jóslatot és elmenekülnek, túlnyomó többségük nevet ezen.

XXI. ének

Pénelopé megjelenik egy íjjal, Odüsszeusz otthon hagyott Trójába menése elött, megígéri az udvarlókknak, hogy feleségül megy ahhoz, akinek sikerül a nyílveeszt tizenkét fejszén keresztül. Egymás után próbálkoznak az udvarlók, de még az íjat sem tudják megfeszíteni. Odüsszeusz kéri, hogy vehessen részt ő is, de az udvarlók nem engedik, végül mégis megengedik Télemakhosz unszolására. Odüsszeusz könnyedén teljesíti a feladatot. Apja jelére Télemakhosz felfegyverkezve készül a végső küzdelemre.

XXII. ének

Antinoosz, az udvarlók vezetője iszik, amikor Odüsszeusz nyíllal átszúrja a torkát őt. A többiek panaszaira Odüsszeusz fenyegető szavakkal válaszol. Megkezdődik az ádáz küzdelem, egyik oldalon a kérők, másikon Odüsszeusz, fia, s két hűséges szolgája. Athéné segítségének köszönhetően mindenki meghal, aki elárulta Odüsszeuszt. Odüsszeusz megparancsolja Eurükleának, hogy gyűjtsen tüzet, s tisztítsa meg az udvart kénnel. A királyhoz hű szolgák megölelik gazdájukat.

XXIII. ének

Miután megölte a házában tartózkodó kérőket, Odüsszeusz megparancsolja a jelenlévőknek, hogy ünnepeljenek, nehogy emberek gyanítsák a történeteket. Eurüklea segítségével Odüsszeusz felfedi magát Pénélopénak. Mivel Odüsszeusz sokat változott, Pénélopé nem ismeri fel. Odüsszeusz ezután múltbéli eseményeket elevenít fel, ezek hatására Pénélopé felismeri és megöleli férjét. Odüsszeusz elmondja neki, hogy lesz még egy utazás, melyet meg kell tennie öregkora előtt.

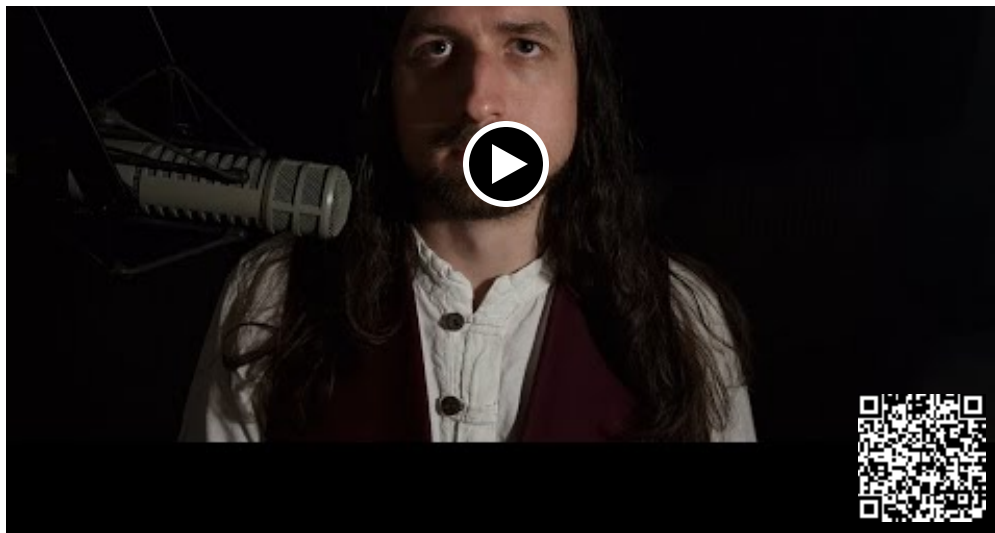
XXIV. ének

A halottak lelke Hádészba kerül, ahol elmondják, mi történt Agamemnónnal és Akhilleusszal, társaikkal a trójai háborúban expedíción. Odüsszeusz apjához, Laertészhez megy, aki a kertben dolgozik. A férfi megöregedett, elszomorítja fia hosszú távolléte. Hogy felismerje, Odüsszeusz megmutatja neki a sebhelyét, s emlékeket sorol.

Eközben a kérők hozzátartozói gyűléseznek, bosszút tervezve szeretteik haláláért. Odüsszeusz, a fia és az apja elfogadják a kihívást, kezdődik a küzdelem. Laertész megöli Antinoosz apját. De ebben a pillanatban a harc abbamarad. Beavatkozik Athéné istennő, aki egyezségkötésre buzdítja a harcolókat, hogy együtt élhessenek békében az elkövetkező években.

The first 50 lines of Homer's Iliad, read in ancient Greek ("μήνιν ἄειδε θεά")

<https://youtube.com/watch?v=NOJsnFz4Um0>

*

A **névátírásoknál** a magyar hagyományt követtem, kivéve az εἰ esetét, melyet nem ei, hanem e alakban írok. Részletesen: [itt](#).
